

Prima instanță: Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău (jud. M. Muruianu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. B. Bîrca, M. Moraru, M. Ciugureanu)

Instanța de recurs: Curtea Supremă de Justiție (jud. N. Clima, T. Vieru, I. Corolevschi, O. Sternioală, S. Novac)

ÎNCHEIERE

31 iulie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul

Judecătorii

Ion Druță

Tatiana Vieru

Ala Cobăneanu

Victor Burduh

Oleg Sternioală

examinând cererea de revizuire depusă de Agentul guvernamental al Republicii Moldova, Oleg Rotari,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea cu Capital Străin „Business Investiții pentru Toți” Societate pe Acțiuni, Societatea Comercială „Lux Edem Consulting” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii executorii judecătorești Olga Delev, Roman Talmaci cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea unei hotărâri judecătorești în termen rezonabil și repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 23 aprilie 2014 a Curții de Supreme de Justiție,

c o n s t a t ă:

La 25 martie 2013, ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL, reprezentate de avocatul Viorica Pîrău, au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova solicitând constatarea faptului încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a unei hotărâri judecătorești irevocabile, încasarea de la bugetul de stat în beneficiul ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA a sumei de 2779070, 59 de lei și în beneficiul SC „Lux Edem Consulting” SRL a sumei de 2202186, 35 de lei cu titlu de prejudiciu material, încasarea dobânzii de întârziere calculată până la data pronunțării hotărârii, încasarea de la bugetul de stat în beneficiul ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA a sumei de 50000 de lei și în beneficiul SC „Lux Edem Consulting” SRL a sumei de 50000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, încasarea de la bugetul de stat în beneficiul ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL a cheltuielilor de asistență juridică în valoare de 31864, 60 de lei.

Prin încheierea din 21 iunie 2013 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, drept urmare a admiterii demersului reprezentantului pârâtului Ministerului Justiției al

Republicii Moldova, s-au introdus în proces în calitate de intervenienți accesorii executorii judecătorești Olga Delev și Roman Talmaci.

Prin hotărârea din 08 iulie 2013 a Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL și s-a constatat faptul încălcării dreptului ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL la executarea în termen rezonabil a încheierii din 17 noiembrie 2018 a Judecătoriei Economice de Circumscripție; s-a încasat de la bugetul de stat al Republicii Moldova în beneficiul ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL prejudiciul moral în sumă de câte 16000 de lei pentru fiecare reclamant în parte; în rest acțiunea a fost respinsă din lipsă de temei; s-a încasat de la bugetul de stat al Republicii Moldova în beneficiul ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL cheltuielile de asistență juridică în sumă de câte 3000 de lei pentru fiecare reclamant în parte; în rest pretențiile privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică au fost respinse ca fiind nefondate.

Prin decizia din 08 octombrie 2013 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL; s-a respins apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova; s-a menținut hotărârea din 08 iulie 2013 a Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău.

Prin decizia din 23 aprilie 2014 a Curții Supreme de Justiție s-a respins recursul declarat de ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL; s-a admis recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și s-a casat integral decizia din 08 octombrie 2013 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 08 iulie 2013 a Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău cu emiterea unei noi hotărâri prin care s-a respins acțiunea formulată de către ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL ca fiind tardivă.

La 02 iulie 2019, prin intermediul poștei (Vol.II, f.d.111), Agentul guvernamental al Republicii Moldova, Oleg Rotari, în temeiul art. 449 lit.g) Cod de procedură civilă, a depus cerere de revizuire împotriva deciziei din 23 aprilie 2014 a Curții Supreme de Justiție, solicitând admiterea cererii de revizuire, recunoașterea expresă a încălcării dreptului companiilor reclamante garantat de către Articolul 6 § 1 din Convenție, casarea deciziei din 23 aprilie 2014 a Curții Supreme de Justiție, examinarea recursurilor declarate în prezenta cauză în prezența părților și în cadrul unei ședințe publice, după notificarea corespunzătoare a companiei reclamante despre depunerea recursului suplimentar și emiterea unei decizii în acest sens, acordarea satisfacției echitabile pentru încălcările constatate prin aplicarea directă a art. 41 din Convenție într-un quantum proporțional cu cel acordat de către Curte în jurisprudența sa în calitate de despăgubire pentru orice tip de prejudiciu material și/sau moral, inclusiv în calitate de costuri și cheltuieli, în beneficiul companiilor reclamante.

În motivarea cererii de revizuire s-a indicat că invocând art. 6 § 1 din Convenție, companiile reclamante s-au plâns că necomunicarea recursului suplimentar depus de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova în care s-a ridicat pentru prima dată excepția de tardivitate a acțiunii și imposibilitatea de a comenta acest aspect, le-a încălcat dreptul la un proces echitabil.

Revizuentul a afirmat că în baza jurisprudenței Curții, art. 6 § 1 nu garantează dreptul de recurs împotriva unei hotărâri judecătorești pronunțate în prima sau a doua instanță. Totuși, în cazul în care legislația internă instituie căi de atac, procedurile în această ordine vor fi considerate ca prelungire a procesului de judecată și, prin urmare, intră sub incidența garanțiilor prevăzute de art. 6 (Gurov v. Moldova, nr. 36455/02, § 33).

Totodată, garanțiile unui proces echitabil implică, potrivit principiului contradictorialității, dreptul părților la proces de a lua cunoștință de orice document sau observație prezentată judecătorului și de a o discuta, dacă este necesar (Baccichetti v. Franța, nr. 22584/06, § 30).

În cauza Godorozea v. Republica Moldova (nr. 17023/05), Curtea a examinat problema citării neadecvate a reclamantei și a notat că, în practică, instanțele naționale nu acceptă drept o dovadă pertinentă faptul expedierii unei scrisori din instanță și solicită o dovadă de recepționare. Curtea a remarcat că luând în considerare că Curtea Supremă de Justiție inversase hotărârea pronunțată de către instanța inferioară în favoarea reclamantei, ea trebuia a fi audiată personal.

Cu referire la circumstanțele prezentei cauze, a menționat că atât Ministerul Justiției al Republicii Moldova, cât și companiile reclamante au contestat cu recurs decizia din 08 octombrie 2013 a Curții de Apel Chișinău, fiind prezentate referințele la recursurile depuse. Ulterior, la 25 februarie 2014, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus un recurs suplimentar, invocând un nou temei de respingere a acțiunii, *id est* caracterul tardiv al acesteia. Acest temei a fost admis de către Curtea Supremă de Justiție, care, prin decizia sa din 23 aprilie 2014, a casat hotărârile instanțelor inferioare și a pronunțat o nouă hotărâre de respingere a acțiunii ca fiind depusă tardiv. Conform materialelor cauzei, copia recursului suplimentar depus de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova le-a fost expediată părților în litigiu prin scrisoare obișnuită. Astfel, la materialele cauzei lipsesc probe care ar confirma faptul recepționării acestuia de către companiile reclamante, iar faptul expedierii unei scrisori nu constituie o dovadă pertinentă a recepționării acesteia de către destinatar. În același timp, din informația care se conține pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, nu rezultă faptul că ședințele de judecată au fost amânate în legătură cu depunerea unui recurs suplimentar. La fel, din conținutul încheierilor de amânare pronunțate în această cauză, lipsește în totalitate informația cu privire la depunerea unui recurs suplimentar care ar fi servit drept temei de amânare a examinării cauzei. Or, motivul amânării examinării recursurilor declarate, îl constituia necesitatea unui studiu suplimentar al acestora. Conținutul încheierilor de amânare pronunțate până la depunerea recursului suplimentar și după depunerea lui, sunt identice.

Revizuentul a declarat că în temeiul prevederilor articolului 444 din Codul de procedură civilă, examinarea recursului în fața Curții Supreme de Justiție s-a desfășurat fără înștiințarea participanților la proces. Argumentul cu privire la tardivitatea acțiunii, invocat pentru prima dată în recursul suplimentar depus de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, a avut o incidență decisivă asupra finalității litigiului aflat în examinare. În acest sens, pentru respectarea dreptului la un proces echitabil, în special pentru respectarea principiului contradictorialității, companiilor reclamante trebuia să li se acorde posibilitatea de a prezenta comentarii

cu referire la argumentele noi aduse sau să fie cel puțin informate în modul corespunzător și să decidă, după caz, prezentarea acestor comentarii. Această posibilitate nu le-a fost acordată, având în vedere susținerile lor cu privire la necomunicarea corespunzătoare a recursului suplimentar și lipsa dovezilor privind contrariul. Totodată, având în vedere cele menționate supra, un observator independent nu poate considera că companiile reclamante puteau în mod rezonabil cunoaște despre depunerea recursului suplimentar, care a stat la baza casării hotărârilor pronunțate în favoarea lor, precum și că acestea ar fi avut șansa să-și susțină poziția în fața Curții Supreme de Justiție. Astfel, examinând circumstanțele cauzei și plângerile companiilor reclamante prin prisma compatibilității cu jurisprudența Curții sus-indicată, revizuentul a considerat că o remediere a încălcării drepturilor companiilor reclamante în prezenta speță este necesară, în timp ce viciile menționate trebuie înlăturate. În contextul argumentelor aduse și a inițierii unei proceduri de reglementare amiabilă în scopul evitării constatării de către Curte a unei încălcări a drepturilor garantate de către Articolul 6 § 1 din Convenție, precum și pentru asigurarea respectării principiului subsidiarității și remedierea prioritară a încălcării drepturilor companiilor reclamante la nivel național, a solicitat admiterea cererii de revizuire.

Studiind materialele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite cererea de revizuire depusă de Agentul guvernamental al Republicii Moldova, Oleg Rotari, din motivele ce succed.

Inițial Colegiul punctează că în conformitate cu art. 452 alin. (1¹) Cod de procedură civilă, dacă examinarea cererii de revizuire este de competența Curții Supreme de Justiție sau a instanței de apel, ședințele se desfășoară fără înștiințarea participanților la proces. Dacă instanța care examinează cererea de revizuire consideră necesară prezența participanților la proces, aceasta dispune înștiințarea lor.

Astfel, Colegiul a decis examinarea cererii de revizuire fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei și orei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, or, este inoportună invitarea participanților la proces, întrucât argumentele expuse în cererea de revizuire au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței controlul actului judecătoresc contestat.

Art. 446 alin. (1), (2) Cod de procedură civilă prevede că pot fi supuse revizuirii hotărârile, ordonanțele, încheierile și deciziile irevocabile ale tuturor instanțelor judecătorești, în condițiile prezentului capitol. Încheierile de încetare a procesului conform art.265 lit.c) și d), precum și cele prin care se respinge acțiunea ca fiind tardivă conform art.186¹ pot fi supuse revizuirii. Încheierile judecătorești care nu se referă la fondul cauzei, precum și deciziile emise în privința acestora nu se supun revizuirii. În aceste cazuri, încheierile de inadmisibilitate a revizuirii nu se supun niciunei căi de atac.

În conformitate cu art. 447 lit. c) Cod de procedură civilă sunt în drept să depună cerere de revizuire Agentul guvernamental, precum și subiecții menționați la lit.a) și b) din prezentul articol, în cazurile prevăzute la art.449 lit.g) și h).

Totodată, conform art. 5 alin. (4) lit. b) al Legii cu privire la Agentul guvernamental nr. 151 din 30 iulie 2015, în domeniul asigurării implementării la

nivel național a Convenției, Agentul guvernamental în cazurile prevăzute de lege, intervine sau participă în procedurile naționale sau solicită redeschiderea acestora.

În conformitate cu art. 451 alin.(1), (2) Cod de procedură civilă, cererea de revizuire se depune în scris de persoanele menționate la art.447, indicându-se în mod obligatoriu temeiurile consemnate la art.449 și anexându-se probele ce le confirmă. Cererea de revizuire se depune la instanța competentă prevăzută la art.448.

În temeiul art. 448 alin. (2) Cod de procedură civilă, cererea de revizuire împotriva unei hotărâri care, fiind supusă căilor de atac, a fost menținută, modificată sau casată, emițându-se o nouă hotărâre, se soluționează de instanța care a menținut, a modificat hotărârea sau a emis o nouă hotărâre.

La caz, Colegiul precizează că la 02 iulie 2019, prin intermediul poștei (Vol.II, f.d.111), Agentul guvernamental al Republicii Moldova, Oleg Rotari, a depus cerere de revizuire în temeiul art. 449 lit. g) Cod de procedură civilă împotriva deciziei 23 aprilie 2014 a Curții Supreme de Justiție, devenită irevocabilă din momentul emiterii (Vol.II, f.d.59-77).

În conformitate cu art. 449 lit.g) Cod de procedură civilă, revizuirea se declară în cazul în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului sau Guvernul Republicii Moldova a inițiat o procedură de reglementare pe cale amiabilă într-o cauză pendinte împotriva Republicii Moldova.

Art. 450 lit.e) Cod de procedură civilă stipulează că cererea de revizuire se depune în interiorul termenului de derulare a procedurii de reglementare pe cale amiabilă la Curtea Europeană a Drepturilor Omului-în cazul prevăzut la art.449 lit.g).

Conform art. 11 alin. (1), (2) al Legii cu privire la Agentul guvernamental nr. 151 din 30 iulie 2015, soluționarea amiabilă a unei cauze aflate pe rolul Curții Europene poate fi inițiată doar după o notificare oficială parvenită din partea Curții Europene și poate fi derulată concomitent cu procedura prevăzută la art.10, care se aplică în modul corespunzător. În condițiile alin.(1), Agentul guvernamental, din oficiu, la solicitarea reclamantului sau a reprezentantului acestuia, este în drept să negocieze soluționarea amiabilă a oricărei cauze aflate pe rolul Curții Europene.

În debutul acestei cereri de revizuire, Agentul guvernamental al Republicii Moldova a menționat despre faptul că la 22 martie 2019, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a comunicat Guvernului Republicii Moldova cererea Business Investiții pentru Toți SA și Lux Edem Consulting SRL v Republica Moldova (nr.70038/14) și a solicitat prezentarea observațiilor cu privire la admisibilitatea și fondul cererii prin prisma întrebărilor formulate în circumstanțele de fapt, rezumate de către Grefa Curții. De asemenea, Curtea a propus Guvernului să ia în calcul eventualitatea unui acord de reglementare amiabilă a cauzei.

La data de 06 iunie 2019, Agentul guvernamental al Republicii Moldova a inițiat procedura de reglementare amiabilă a prezentei cauze.

Cu referire la circumstanțele cauzei, Colegiul notează că la 25 martie 2013, ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL, reprezentate de avocatul Viorica Pîrau, au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova solicitând constatarea faptului încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a unei hotărâri judecătorești irevocabile, încasarea de la bugetul de stat în beneficiul ÎCS „Business

Investiții pentru Toți” SA a sumei de 2779070, 59 de lei și în beneficiul SC „Lux Edem Consulting” SRL a sumei de 2202186, 35 de lei cu titlu de prejudiciu material, încasarea dobânzii de întârziere calculată până la data pronunțării hotărârii, încasarea de la bugetul de stat în beneficiul ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA a sumei de 50000 de lei și în beneficiul SC „Lux Edem Consulting” SRL a sumei de 50000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, încasarea de la bugetul de stat în beneficiul ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL a cheltuielilor de asistență juridică în valoare de 31864, 60 de lei (Vol.I, f.d.1-10).

Prin hotărârea din 08 iulie 2013 a Judecătorei Buiucani, mun.Chișinău, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL și s-a constatat faptul încălcării dreptului ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL la executarea în termen rezonabil a încheierii din 17 noiembrie 2018 a Judecătorei Economice de Circumscripție; s-a încasat de la bugetul de stat al Republicii Moldova în beneficiul ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL prejudiciul moral în sumă de câte 16000 de lei pentru fiecare reclamant în parte; în rest acțiunea a fost respinsă din lipsă de temei; s-a încasat de la bugetul de stat al Republicii Moldova în beneficiul ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL cheltuielile de asistență juridică în sumă de câte 3000 de lei pentru fiecare reclamant în parte; în rest pretențiile privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică au fost respinse ca fiind nefondate (Vol.I, f.d.181-199).

Prin decizia din 08 octombrie 2013 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL; s-a respins apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova; s-a menținut hotărârea din 08 iulie 2013 a Judecătorei Buiucani, mun.Chișinău (Vol.I, f.d.229-235).

Prin decizia din 23 aprilie 2014 a Curții Supreme de Justiție s-a respins recursul declarat de ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL; s-a admis recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și s-a casat integral decizia din 08 octombrie 2013 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 08 iulie 2013 a Judecătorei Buiucani, mun.Chișinău cu emiterea unei noi hotărâri prin care s-a respins acțiunea formulată de către ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL ca fiind tardivă (Vol.II, f.d.59-77).

Colegiul reiterează că Agentul guvernamental al Republicii Moldova a menționat despre faptul că la 22 martie 2019, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a comunicat Guvernului Republicii Moldova cererea Business Investiții pentru Toți SA și Lux Edem Consulting SRL v Republica Moldova (nr.70038/14). Totodată, de rând cu prezentarea observațiilor cu privire la admisibilitatea și fondul cererii prin prisma întrebărilor formulate în circumstanțele de fapt, a propus Guvernului să ia în calcul eventualitatea unui acord de reglementare amiabilă a cauzei, ceea ce a și determinat înaintarea prezentei cereri de revizuire în favoarea reglementării amiabile a cauzei și în scopul remedierii la nivel național a pretinselor violări ale Convenției.

Or, invocând art. 6 § 1 din Convenție, companiile reclamante au indicat că necomunicare recursului suplimentar depus de către Ministerul Justiției al Republicii

Moldova în care s-a ridicat pentru prima dată excepția de tardivitate a acțiunii și imposibilitatea de a comenta acest aspect, le-a încălcat dreptul la un proces echitabil.

În contextul jurisprudenței Curții, garanțiile unui proces echitabil prevăzut de art. 6 § 1 CEDO, implică, potrivit principiului contradictorialității, dreptul părților la proces de a lua cunoștință de orice document sau observație prezentată judecătorului și de a o discuta, dacă este necesar (*Baccichetti v. Franța*, nr. 22584/06, § 30).

De altfel, conform jurisprudenței Curții, în cadrul soluționării problemelor citării neadecvate, s-a punctat că „în practică, instanțele naționale nu acceptă drept o dovadă pertinentă faptul expedierii unei scrisori din instanță și solicită o dovadă de recepționare.” (*Russu v. Moldova* (no. 7413/05), *Godorozea v. Republica Moldova* (nr. 17023/05)). Curtea a remarcat că luând în considerare că Curtea Supremă de Justiție inversase hotărârea pronunțată de către instanța inferioară în favoarea reclamantei, ea a trebuit să fie audiată personal (*Godorozea v. Republica Moldova* (nr. 17023/05)).

De asemenea, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție evocă prevederile art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, conform cărora orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia, în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

Subsecvent, Colegiul notează că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a statuat, având în vedere principiul conform căruia Convenția urmărește protejarea unor drepturi care nu sunt teoretice sau iluzorii, ci concrete și efective, că respectarea dreptului la un proces echitabil și a principiului securității raporturilor juridice cere ca nicio parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri judecătorești definitive și executorie, doar cu scopul de a obține o reexaminare a cauzei și o nouă hotărâre judecătorească.

La caz, Colegiul relevă că în lipsa unei comunicări corespunzătoare companiilor reclamante a recursului suplimentar depus de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova prin care s-a invocat un nou temei de respingere a acțiunii, *id est* caracterul tardiv al acesteia și privarea companiilor reclamante de a prezenta obiecțiile la temeiul invocat suplimentar, în situația în care a dus la admiterea recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii companiilor reclamante ca fiind tardivă, s-a admis încălcarea dreptului ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL garantat de art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor

Omului și a Libertăților Fundamentale.

Conjunctura circumstanțelor detaliate anterior, precum și faptul inițierii unei proceduri de reglementare pe cale amiabilă a cauzei, aspect redat în cererea de revizuire, impune admiterea cererii de revizuire împotriva deciziei din 23 aprilie 2014 a Curții Supreme de Justiție, cu reținerea cauzei în procedura Curții Supreme de Justiție pentru examinare în ordine de recurs, la recursurile declarate de ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL, de Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva deciziei din 08 octombrie 2013 a Curții de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Or, în conformitate cu art. 453 alin. (1) lit.b), alin.(6) Cod de procedură civilă, după ce examinează cererea de revizuire, instanța emite unul din următoarele acte de dispoziție încheierea de admitere a cererii de revizuire și de casare a hotărârii sau deciziei supuse revizuirii. În cazul în care o hotărâre examinată anterior în apel și în recurs a fost supusă revizuirii, cauza se trimite, după admiterea cererii de revizuire, la rejudecare.

În ceea ce vizează solicitarea Agentului guvernamental al Republicii Moldova de acordare a unei satisfacții echitabile pentru încălcarea constatată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Conform art. 11 alin. (3) și (4) din Legea cu privire la Agentul guvernamental nr. 151 din 30 iulie 2015, procedura de soluționare amiabilă este confidențială și se încheie prin semnarea de declarații mutuale propuse cu asistența Curții Europene ori a unui acord scris între Agentul guvernamental și reclamant sau reprezentantul acestuia. Clauzele acordului se stabilesc în funcție de circumstanțele fiecărei cauze în parte și sânt coordonate în prealabil cu Guvernul și/sau cu alte autorități cărora li se atribuie pretinsa încălcare a drepturilor reclamantului. Agentul guvernamental și reclamantul pot reformula clauzele acordului până la admiterea acestuia de către Curtea Europeană, de asemenea prin coordonare prealabilă.

Din textul acestor prevederi legale, este cert că condițiile de reparare a prejudiciului cauzat petiționarilor prin hotărârea judecătorească prin care s-a încălcat grav un drept prevăzut de Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale pot fi negociate de către părți.

Or, repararea prejudiciului cauzat printr-o hotărâre judecătorească, prin care s-a încălcat grav un drept prevăzut de Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, poate fi efectuat în primul rând prin modificarea (casarea) acesteia și numai apoi prin acordarea unei compensații pecuniare. Aceasta deoarece hotărârea judecătorească, în ordinea juridică internă are putere de lucru judecat din care rezultă efectele specifice și care pot produce consecințe nefaste și ilegale asupra subiectului în cauză.

Astfel, la caz se va reține că părțile interesate în speță, Agentul guvernamental al Republicii Moldova și petiționarii ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL, urmează să negocieze și să încheie un acord privind compensația pecuniară echitabilă în sensul art. 41 din Convenție.

Această concluzie se impune și pornind de la premisa precum că desfășurarea procedurii de reglementare amiabilă a cauzei, inclusiv prin compensarea pecuniară a persoanelor vizate, intră în atribuțiile Agentului guvernamental.

În speță, Colegiu precizează că la 06 iunie 2019, de către Agentul guvernamental al Republicii Moldova a fost inițiată procedura de reglementare amiabilă a prezentei cauze, întru executarea obligațiilor la care s-a subscris Guvernul de a cere redeschiderea procedurilor la nivel intern și a remedia încălcările comise în drepturile fundamentale ale ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL, însă la materialele cauzei lipsesc anumite confirmări a acțiunilor în vederea negocierii cu companiile reclamante a condițiilor și sumelor concrete ale satisfacției echitabile, în conformitate cu dispozițiile art. 11 alin. (3) și (4) din Legea cu privire la Agentul guvernamental nr. 151 din 30 iulie 2015.

În corolar, se va reține că stabilirea la caz de către Curtea Supremă de Justiție a unei compensații pecuniare concrete, pentru încălcarea dreptului ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL garantat de Convenție, se va suprapune cu atribuțiile funcționale stabilite prin lege pentru Agentul guvernamental și, ca urmare, există riscul depășirii limitelor de competență prevăzute prin mandatul instituțional al instanței judecătorești supreme.

La acest capitol, instanța de revizuire va remarca că Agentul guvernamental nu a prezentat instanței de judecată propuneri concrete, cu sume certe pentru a fi adjudecate în beneficiul victimelor încălcării, operând cu termeni generali și sugerând o limită de discreție prea mare pentru completul de judecată investit cu judecarea acestui caz.

Drept consecință, revendicările cu privire la acordarea satisfacției echitabile urmează a fi soluționate de către Agentul guvernamental, în condițiile art. 11 din Legea nr. 151 din 30 iulie 2015 cu privire la Agentul guvernamental.

În conformitate cu art. 452, 453 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se constată încălcarea dreptului ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL garantat de articolul 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Se admite cererea de revizuire depusă de Agentul guvernamental al Republicii Moldova.

Se casează decizia din 23 aprilie 2014 a Curții Supreme de Justiție, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea cu Capital Străin „Business Investiții pentru Toți” Societate pe Acțiuni, Societatea Comercială „Lux Edem Consulting” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii executorii judecătorești Olga Delev, Roman Talmaci cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea unei hotărâri judecătorești în termen rezonabil și repararea prejudiciului material și moral și se reține prezenta cauza civilă în procedura Curții Supreme de Justiție pentru examinare în ordine de recurs, la recursurile declarate de ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL, de Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva deciziei din 08 octombrie 2013 a Curții de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Revendicările cu privire la acordarea satisfacției echitabile urmează a fi soluționate de Agentul guvernamental al Republicii Moldova, prin intermediul Guvernului Republicii Moldova.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ion Druță

Judecătorii

Tatiana Vieru

Ala Cobăneanu

Victor Burduh

Oleg Sternioală